

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Erika Rydgren
Länsjurist
010-2233337
uppsala@lansstyrelsen.se

Yttrande

1(3)

2020-12-14

623-7755-2020

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkande av EU-straffstadgandeutredningen om att kriminalisera överträdelser av EU-förordningar, SOU 2020:13

Er beteckning: N2020/02187

Förslagets påverkan på länsstyrelsen som tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen har uppgifter inom ett flertal lagstiftningar med straffbestämmelser som knyter an till EU-förordningar. Bland dessa kan nämnas fiskelagen, miljöbalken och djurskyddslagen. Enligt vissa av dessa lagar har länsstyrelsen ett tillsynsansvar. I andra fall har länsstyrelserna andra uppgifter inom lagstiftningarna, bl.a. som remissinstans inför beslut av annan myndighet. Länsstyrelsen fungerar vidare inte sällan som en kunskapsorganisation gentemot såväl enskilda som andra myndigheter.

Oavsett om en lag uttryckligen reglerar en tillsynsmyndighets skyldighet att anmäla brott eller inte anses en sådan skyldighet existera (se JO:s ämbetsberättelse 1988/89). Det är därmed av intresse för landets länsstyrelser hur straffbestämmelser i dessa lagstiftningar utformas.

Förslaget innebär bl.a. att straffbestämmelser med koppling till EU-förordningar som utformas med fullständiga brottsbeskrivningar. Länsstyrelsen anser att detta kan medföra en tydligare lagstiftning, vilket kan underlätta tillsynsmyndighetens bedömning av när en anmälan om brott ska upprättas. Länsstyrelsen instämmer också i utredningens ståndpunkt att samma krav ska ställas oavsett vem eller vad en bestämmelse riktar sig till, och att därför inte finns stöd för att sänka kraven på en straffbestämmelses tydlighet med hänsyn till att den främst riktar sig mot näringsidkare.

Den föreslagna ändrade utformningen av straffbestämmelserna kan även förbättra länsstyrelsernas möjlighet att inom ramen för tillsynsuppdraget kommunicera på ett tydligare sätt med personer som är föremål för tillsyn. Även kommunikation med allmänheten och andra myndigheter underlättas av föreslagna förtydligandena.

Länsstyrelsen instämmer vidare i utredarens bedömning om att lagstiftaren nogga bör överväga om överträdelser ska omfattas av straffbestämmelser eller någon annan typ av

2020-12-14

623-7755-2020

påföljd. Avseende detta instämmer Länsstyrelsen i vad som sägs om att sanktionsavgifter i vissa fall kan vara en effektivare lösning samtidigt som det inte belastar rättsväsendet i samma utsträckning. Om straffbestämmelser skulle ändras så att de istället för att straffsanktioneras resulterar i exempelvis sanktionsavgifter kan det antas att länsstyrelserna i egenskap av tillsynsmyndigheter kan komma att få ansvar för påförandet av dessa. Innan så sker bör en närmare analys göras av de utökade arbetsuppgifterna och de påföljande ökade kostnaderna för länsstyrelserna.

Särskilt om förslagen rörande fiskelagstiftningen

Tillsynsansvaret för fiskelagstiftningen delas mellan flera olika aktörer, bland annat landets länsstyrelser. Länsstyrelsen har i vissa delar en oklar tillsynsroll, vilket tidigare har diskuterats i bl.a. proposition 2002/03:41, Ändringar i fiskelagen m.m. Som beskrivits ovan åligger det en tillsynsmyndighet att anmäla misstanke om brott. Bedömningen av när så ska ske kan underlättas av tydligare utformade straffbestämmelser.

Utredningen har föreslagit en ändring som innebär att sanktionsavgiftsbestämmelserna inte ska ha företräde framför straffbestämmelser som sanktionerar överträdelser på fängelsenivå. Utredningen förutspår att detta kan leda till vissa gränsdragningsproblem, men antar att sådana ärenden kan förväntas vara förhållandevis få, samt att noggrann samordning i dessa fall måste ske mellan kontrollmyndigheter och Åklagarmyndigheten. Det åligger i dagsläget inte länsstyrelsen att besluta om sanktionsavgifter varför myndigheten inte berörs direkt av den beskrivna gränsdragningsproblematiken. I egenskap av innehavare av vissa övriga uppdrag enligt fiskelagstiftningen betonar dock länsstyrelsen vikten av att överträdelser som befinner sig i detta gränsland inte faller mellan stolarna. Om den som gjort sig skyldig till en mindre allvarlig överträdelse i praktiken lättare drabbas av en påföljd kan regelverkets legitimitet komma att påverkas negativt

Utredningen föreslår också att det kriminaliserade området utökas något genom att även gärningar som begås av oaktsamhet ska vara straffbara. Det kan inte uteslutas att antalet fällande domar kan väntas öka på grund av en sådan ändring. Hur utfallet blir vad gäller inträffade överträdelser och fällande domar är nog enligt länsstyrelsens bedömning sannolikt mer beroende av andra faktorer, som exempelvis svårigheter att samla in bevis som kan binda en gärningsman till en konstaterad regelöverträdelse.

Länsstyrelsen anser avslutningsvis att utökningen av det kriminaliserade området kan signalera en förändring av den allvarsgrad som lagstiftaren tillmäter överträdelser av fiskeregulverket. För att en sådan signal ska få fullt genomslag kan det finnas skäl att överväga om kompetenshöjande åtgärder behövs för Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och domstolarna. I detta sammanhang kan nämnas att det också kan finnas skäl att se över möjligheter att sanktionera överträdelser inom även fritidsfisket, exempelvis genom att utsträcka möjligheten för fiskevårdsområdesföreningar att ta ut kontrollavgifter till att omfatta exempelvis fritidsfiske utan behövligt fiskekort.

Förslagets påverkan på vissa andra rättsområden

Den aktuella utredningen berör inte utformningen av straffbestämmelser inom andra rättsområden. Inför eventuella framtida lagförslag rörande straffbestämmelser på andra rättsområden anser Länsstyrelsen att regeringen bör ta hänsyn till samspelet mellan bestämmelser om kriminalisering och bestämmelser om andra sanktioner, så att även överträdelser som riskerar att hamna i gränslandet mellan dessa kan resultera i proportionerliga påföljder. Sådana synpunkter har redan framförts i till exempel remissvaren från länsstyrelserna i Stockholms, Västmanlands och Västerbottens län angående SOU 2020:7.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Göran Enander med länsjurist Erika Rydgren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tf. länsråd Cecilia Magnusson och chefsjurist Solmaz Vikström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.